

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za jeden mesec 1 glđ 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za jeden mesec 1 glđ.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnštvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 203.

V Ljubljani, v sredo 7. septembra 1898.

Letnik XXVI.

Državna kriza.

Par tednov nas še loči od sestanka državnega zbora. Vse je jedino v tem, da bode ta stanek ravno tako brezuspešen, kakor tri predidoda zasedanja. Obstrukcija hoče zaprečiti vsako stvarno delo parlamenta in po skušnjah, katere imamo, ni dvomiti, da bode ta namen tudi popolnoma dosegla.

Vprašanje nastane, kaj potem? Vlada je po končanih dogovorih z ogerskimi ministri dala oznaniti, da je pripravljena za vse slučaje. Ne vemo, v čem da obstoji arkamun, s katerim misli vlada ozdraviti naše javno življenje, toliko pa vemo, da se z malimi sredstvi sedajna kriza rešiti ne da. Doslej je grof Thun deloval le z malimi in naj manjšimi sredstvi, seveda brez vsacega uspeha. Iz tega se pa še ne sme sklepati, da hoče tudi nadalje z malenkostmi pomagati sebi odosno državi. V par tednih se mora odločiti, li ima naš premier v resnici kaj programa, ali ne. Nekdaj bil je na glasu kot mož dejanja. Sedaj, kot ministerski predsednik v naj težavnejšem položaju države, pa mora to šele dokazati.

V zadnjem času se v navadno dobro podučeni krogih vedno odločneje zatrjuje, da je bodoče zasedanje državnega zbora zadnji poskus, s tem parlamentom vladati, in da name-rava Thun, če se ta poskus ponesreči, državni zbor takoj razpustiti in razpisati nove volitve na podlagi novega volilnega reda.

Nam se dozdeva v principu to kot jedino pametno in uspešno sredstvo za rešitev državne krize.

Sedanji parlament se je sam uničil. Navidezno ga je uničila nemška obstrukcija, toda pravi uzroki leže globlje. Nikdar ne bi bilo mogoče, da bi obstrukcija kake stranke trajno zamorila delovanje parlamenta, če bi isti bil zasnovan na pametni in

zdravi podlagi. Toda to je bila iz vsega početka smrtna rana našega parlamenta, da je bil zasnovan na nezdravi, protinaravni podlagi. Zdravi parlamenti so reprezentance ljudstva v celoti — naš parlament pa je bil od vsega začetka do danes le reprezentanca nekaterih klik, prava farsa zdravega resničnega ljudskega zastopa.

Iz tega nenaravnega razmerja izvira vse sedanje zlo in zato je mogoče postalo, da suverenna volja brezobzirne manjšine trajno zavira funkcijoniranje parlamenta.

Naš sedajni parlament je poginil na smrtni bolezni, katero je nosil v sebi od tistega hipa, ko se je rodil. To je facit tridesetletne parlamentarne dobe.

Parlament je mrtev, toraj naj se pokoplje in sicer kot samomorilec brez vseh časti, ker jih vreden ni. Pošteni ljudje ne bodejo točili solza po njem, zlasti pa ljudstvo ne, ki od tega parlamenta ni nikdar niti jedne dobrote sprejelo.

Staremu, pokopanemu parlamentu pa mora slediti nov za življenje sposoben parlament. Vladi se pripisuje namen, tak parlament z oktroiranjem novega volilnega reda vstvariti. Ta eksperiment pa ni samo absolutno potreben, temuč tudi sila nevaren. Bog varuj Avstrijo nesrečne roke pri tem eksperimentu. »Staatsstreich« je in ostane »Staatsstreich«, če tudi je neobhodno potreben. In če se ta čin nerodno zasnuje, potem se obrača odij na adresu, katere se v interesu države ne sme dotikati niti kapljica ljudske strasti.

Govorimo jasno.

Nekateri zelo vplivni krogi delujejo na to, da se voli državni zbor zopet po deželnih zborih. Nesrečna ura, v kateri bi se grof Thun te ideje poprijel. Nesrečna zanj, nesrečna pa pred vsem za državo.

»Staatsstreich« sam na sebi ni nikdar popularen. Če se pa ta čin napravi v takem smislu, da se z njim ljudstvu vzame še tista trohica pra-

vice, katero je dosedaj imelo pri zakonodavstvu, pri sestavi najvažnejšega ustavnega organa, potem postane »Staatsstreich« nad vse odijozen in odprta je pot do srca zatiranega ljudstva najradikalnejši, državi in dinastiji sovražni agitaciji. Bog varuj torej nas in državo nesrečne ideje obnovenja deželnozbornske volilne pravice za državni zbor. Ljudstvo v svoji ogromni masi čutilo bi to ko udarec v svoj obraz, ljudstvo, ki je popolnoma nedolžno sedanjih žalostnih razmer v državi.

Ali je ljudstvo te razmere zakrivilo? Ne, ravno nasprotno, zakrivila jih je okolnost, da se je skozi 30 let dosledno čuvalo nad tem, da ljudstvo ni prišlo do besede.

Ali se kedo drzne resno trditi, da je ljudstvo v našem parlamentu zastopano? — Taka trditev bila bi več ko smešna, bila bi blazna.

Razun malega številca zastopnikov pete kurije sedijo v državnem zboru večinoma le zastopniki raznih klik in političnih frakcij — summa summarum naravnost smešne manjšine avstrijskega ljudstva. Obstrukcije pa niso delali zastopniki ljudstva iz pete kurije — par izjem se ne šteje — temveč baš zastopniki pravih in pravcati klik, ljudje, ki zginejo kakor kafr v tistem hipu raz političnega površja, ko v resnici ljudstvo pride do besede.

Skratka: Ljudstvu naj se dá beseda, ljudstvu v celoti — in na mah je rešena državna kriza.

»Staatsstreich« v tem smislu, da se oktroira splošna, direktna in tajna volilna pravica — to je sicer radikalno, a jedino vspešno sredstvo, s katerim se na mah sanira naše javno življenje.

V parlament ne pridejo potem zastopniki klik, temveč zastopniki ljudstva. Ljudstvo pa ima vse druge skrbi, nego obstrukcijo in jednake »špase«, ki so tako amuzantni za ljudi, kakor so

LISTEK.

Iz kmetov.

(Piše Vek. Potočnik.)

II.

Na pragu polupodrte kočje je sedela mlada, bleđa žena. Plavooobrojlene, udrte, rdeče oči, zadušeni, globoki vzdihji so kazali, da je jokala.

Na njenem krilu se je igralo z majhnim robcem komaj leto staro dete ter se nedolžno smehljalo v materin obraz. Kako je mater zaskelilo v srcu, ko je pogledala v te nedolžne oči, v smehljajoči se obrazek!

»Milica, Milica!« Začela je zibati dete v naročju. »Kravico so nama vzeli, odgnali . . .«

Globok vzdih se ji je prikradel iz prsij.

Milica pa se je smehljala materi v bleđi obraz tako milo, tako ljubko, nedolžno.

»Oh, srečna si, da — da ne veš . . .; da — si še ta-tako majhna! . . .«

In materi so se zopet vsule vroče solze po voščenih licih.

»Kje bomo dobili mleka? — — — Edino pomoč smo izgubili! . . .«

Mrak se je že delal; a mati je sedela nepremično na pragu ter mislila, mislila in vzdihovala. Srečni so bili, dokler je še živel oče. Delal je, kar je mogel, in še več . . .

Vzbujali so se ji spomini, misel se je podila za mislijo v njeni vroči glavi; v možjanih ji je nekaj gorelo, nekaj jo je peklo grozno, strašno — — — Videla je v duhu očeta, kako je besnel, ko je izvedel, da se imata rada, slišala je njegovo kletev — — — Se-li morebiti uresničuje sedaj očetova kletev? . . . Proklet jo je! — In tudi njega! . . . Ali je to oče? — Spodil jo je iz rodne hiše! . . . Ne, ne, to ni oče! . . . A, vendar! — Četrta zapoved! — — Ubogati bi morala. Morala, morala — — — Ali pa je mogla? — Mogla? . . . Ne, ni mogla! — Ljubila ga je, njega, siromaka. Je-li bil sam kriv, da je bil siromak? — Kako je bil dober! . . . Ali je mogla ubogati očeta?

Zdaj pa naj trpi! Saj trpi, sama trpi; nikomur noče odkriti svoje bede. Čemu pa bi jo tudi odkrivala? — Smejali bi se ji. Zakaj pa je vzela

njega, siromaka? . . . Že zopet te misli! Proč, proč!

Tam! Kaj pa je tam? Sveče gore, voščene sveče . . . In ta bleđi, znani obraz! On je, on, njen mož! Moj Bog! Umrl je, res pred pol leta je umrl. Tam na odru je. Ali je res? Da, da . . . Prehladil se je pri mlatvi in umrl . . .

Precej hladen veter je pihal sem iz doline, a mati se ni zmenila; dete pa je zaspalo v njenem naročju.

Štiriletni Anžek, ki je med tem stal v hlevu pri praznih jasliah ter se hudoval prav po otroško na hude strice, ki so mu odgnali lepo črnko, je prišel počasi k mami ter jo prijel za roko.

»Ma-mama! . . . Nič — jokati, mama! — Drugo kupili-kravo, ne? Ko bi . . . ko bi bil Anžek velik, pa-pa močen, bi-bi že . . . ka-kazal tem . . . stri-strictem!«

Materi je dobro delo otroško brbljanje. Zapustile so jo vsaj za nekaj časa bridke misli.

Anžek ji je imel toliko povedati.

Prikazale so se že zvezde na nebu.

Otroka je spravila spat, sama pa še je šla

profesorji e tutti quanti, ki nimajo nič zgubiti, dokler imajo kot državni poslanci svoje sigurne počitnice in svojo sigurno plačo. — Ljudstvo, ki dela in trpi za svoj obstanek, ima pa druge skrbi in bode vedelo svoje zastopnike prisiliti, da se pečajo s temi skrbmi in da zastavijo svoje moči za koristi ljudstva.

Namah bi po občnem volilnem pravu spremenilo skrajno nezno javno življenje svoje lice. V parlamentu bi prišlo na površje, kar je za ljudstvo najnujnejše in najsilnejše: socialna in gospodarska vprašanja bi se razmotrivala, zbornica bi delala, poprijela bi se in poprijeti morala resnega, stvarnega dela.

Neploдни prepiri pa, ki zanimajo v prvi vrsti ljudi s prenapolnjenimi trebuh, ki ne poznajo skrbi za vsakdajni obstanek, bi zginili raz površja.

Seveda bi zginila tudi marsikatera stara stranka. Zginila bi pred vsem do zadnjega možica stara nemško-liberalna stranka, to staro prokletstvo naše države. Bode li kedo jokal za njo?

Nemški nacionalizem bi zamogel le malo številce mandatov rešiti in še v izvrševanju teh bi moral drugače postopati, nego doslej. Ojačeno bi bilo zastopstvo Slovanov in krščansko mislečih Nemcev. Brez dvoma bi se tudi zastopstvo socialne demokracije potrojilo. Toda kaj bi škodovalo kakih 60 socialnih demokratov? Temveč bi se diskutiralo o socialnih problemih, to bi bila jedina posledica — in jeli to kaka škoda za naš parlament?

Večine ali odločilnega upliva bi socialna demokracija v našem parlamentu nikdar ne dosegla in to zadostuje. Pravično je pa, da je v razmerju s številom svojih somišljenikov v parlamentu primerno zastopana in boljše je, da svoje ideje zastopa ustavnim, zakonitim potom v parlamentu, nego da jih propagira po skrivnih potih, kjer se ne da kontrolirati.

Toliko je gotovo: po splošnem volilnem pravu voljeni parlament bi bil sposoben za pametno, stvarno delo in bi se tega dela tudi lotil, hitro in odločno lotil, ker ljudstvo v svoji ogromni masi to hoče in želi.

Neizmerno ugodno bi pa octroi občnega volilnega prava yplival tudi na drugo stran. »Staatsstreich« v tem smislu bi se od ljudstva ne občutil kot »octroi«, temveč kot rešilno dejanje, kot razdrobitev starih spon, v katere je ljudstvo vklenjeno, da dihati ne more. Neizmerno navdušenje bi zavladalo po celi državi in milijoni bi blagoslavljali ta čin rešitve in osvoboditve. Številce nezadovoljnežev bi zginilo v morju hvaležnega ljudstva. Ob petdesetletnici vladanja presvetlega našega cesarja slavil bi se preporod Avstrije. Pomlajena in okrepljena bi vstala Avstrija iz sedanje agonije, kot triumfator nad srci svojih narodov, ob zibelu nove srečne dobe svoje države pa bi stal cesarski jubilar!

Ni ga še bilo tacega trenutka v zgodovini avstrijske domovine, kakor sedanji: Interesi dinastije, države in demokratično stremljenje ljudstva

se združuje in strinja v najlepši harmoniji. Dva faktorja sta, ki zamoreta sporazumno rešiti državo iz sedanje krize: Krona in ljudstvo.

V teh dveh faktorjih in le v njih je iskati rešitev, in sicer sigurna in trajna rešitev krize.

Naj se trenotek porabi v blagor ljudstva in države!

Občni zbor Leonove družbe.

II. O socialni in kulturni zgodovini slovenskega naroda poroča spiritual Jož. Benkovič. Nimamo sicer slavne zgodovine, narodno šolstvo je zelo pičlo, v uradih se slovenščina prezira, denarni zavodi in poučna društva so šele in fieri — vender se da o našem narodu pisati zanimiva kulturna zgodovina. Pod tujimi vplivi je bil naš narod, a znal jih je sebi primerno izpreminjati in jih svojim potrebam asimilirati. Tako jih je vsprejel v sebe brez škode za narodno telo. Škodljivih vplivov: protestantstva, liberalizma, socialne demokracije se zna braniti, a kar je dobrega, uspešno vsprejema in razvija. Našim izobražencem je kulturna zgodovina slovenskega naroda neznana. Ni se kazala očitno, zato je ne upoštevamo, ker sodimo le po zunanosti. Treba je nove temeljite, vsestranski kulturne zgodovine, ker Valvazor in Dimitz ne zadostujeta. Valvazorjeva zgodovina je podobna staremu, srednjeveškemu viteškemu gradu s starinskimi stolpi in mračnimi hodniki; Dimitz pa je rabil bolj protestantovski nemški slog. Zgradba slovenske socialne zgodovine pa mora biti v domačem slovenskem in katoliškem slogu. Zlasti se naj pozornost obrne na organizacijo obrtnih cehov od 15—18 stoletja in na delovanje cerkvenih bratovščin. Nepristranska temeljita kulturna zgodovina bi imela tudi velik apologetičen pomen, ker bi dokazovala resnico Slomškovega izreka, da je katoliška cerkev bila vedno dojnica slovenskega naroda. Da se pripravi tvarina za to veliko, obsežno delo, predlaga poročevalec, da naj odbor Leonove družbe za sedaj po svoji moči skrbi, da se

1. preiščejo vsi farni arhivi,
2. mestni in drugi arhivi,
3. da duhovniki in bogoslovci nabirajo krajevna in hišna imena.

Dr. Kovarčič priporoča, da naj v tem oziru družba stopi v dotiko z jugoslovansko akademijo, katera izdaje sedaj podobno delo.

G. Alf. Levičnik opozarja na velike zaklade, katere hranijo tuji arhivi. Podlago za našo kulturno zgodovino bi morali iskati prav za prav izven domovine. Kot dokaz navaja briksenski arhiv, v katerem je obilo gradiva za našo kulturno zgodovino. Priporoča torej, da naj odbor po svoji moči skrbi zlasti za preiskovanje tujih arhivov.

Gosp. Kržišnik predlaga, da se naj družba zaradi tega obrne do deželnega odbora za podporo.

(Dalje sledi.)

Pojasnilo.

Potrebno se nam zdi, da pojasnimo vsestransko svoj nastop in svojo taktiko na velikošolskem

kmeta, naj prosi, berači . . . Ne, preponosna je, tega ne sme! — — — Ko bi ji živela mati! Mati bi ji pomagala . . . Kako je bila dobra! Dobra je bila, da — — — In kaka je sama? Sramuje se prositi za svojo deco . . . Je-li to prava mati? — Da, da! . . . Prosila bo očeta, klečeplazila za njim; saj menda oče tudi ni takov . . . Vse bo storila, vse za nedolžno deco . . . Materino srce! — — —

Zaslišali so se koraki.

Zganila se je.

»Rezika! Četrta zapov — — —«

»Oče, oče, zlati moj oče! . . .«

Zgrudila se je na tla.

»Bog te je kaznoval, hudo kazno . . .«

»Oh, oče, ko pa nisem mogla drugače — —«

Starec je imel rosne oči. A delal se je osornega.

»Drugače, drugače . . . Še zmiraj si taka!«

»Odpušite, zlati oče; a nisem — — —

Boljša bom . . .«

Po starem, raskavem licu so se mu vsule vroče solze. Tudi pod to hrapavo, trdo skorjo se je skrivalo nekaj občutljivega, nekaj dobrega, nežnega . . .

(Dalje sledi.)

shodu, zlasti nas je privedel k temu »objektiven« članek g. Ign. Šege v »Eđinosti«.

Ko se govori o delovanju za narod, se je treba pred vsem vprašati za podlago, na katerem naj bo vse delo osnovano, da bo enovito in ljudstvu res v korist. Vsako veliko gibanje je osnovano na podlagi, ki je morala in etika te ali one vrste, torej tudi verska ali nevervska, ker končno se dojde pri vseh temeljnih življenskih vprašanjih na versko polje. To je resnica, katere ne more nihče utajiti. Ako če biti delovanje res vsestransko in trajno, mora imeti torej podlago. Brez principov ni delovanja, vsaj pri pametnem človeku ne.

Na velikošolski shod so bili povabljeni tudi Daničarji in bogoslovci. Govorilo se je in povdarjalo, da je namen shoda tudi, da se snidemo vsi slovenski dijaki za to, da se spoznamo medsebojno. Vsak naj pove svoje mnenje prosto. Prav je to in meneč, da je najprej potrebno, da se spoznamo, smo potem, ko je predsednik shoda v imenu Slovenijanov, Triglavanov in njih somišljenikov povedal svoje, povedali tudi mi svoje, ker se nismo skladali z njim. Daničarji so sklenili javno pred vsem dijaštvom povedati, kako si oni mislijo delovanje za ljudstvo, kak temelj jim služi v to.

Določila sta se dva govornika, ki sta govorila samo to, kar so hoteli somišljeniki. Bili smo vsi solidarni kakor jeden mož. Sklenilo se je, da pove prvi govornik odločno in jasno principe naše in naš program, drugi pa, da stavi konkretne predloge. Opiraje se na splošnost shoda, smo določno pojasnili svoje stališče. Vsak, ki res objektivno presodi zborovanje, nam bo pritrdil, da smo storili svojo dolžnost napram našim principom, katerih se ne sramujemo in ne zatajimo nikjer in nikdar, da smo storili to dosledno in s polnim pravom.

G. pisatelj članka v »Eđinosti« pa je znajoč, da ne more prav nič reči bistvenega proti našemu postopanju, presadil ves prizor na politično polje. Vidi se določno, da ni jasno gospodu, kaj je političen, kaj pa socialen program? Kje moremo dijaki nastopati s političnim programom? Ali je bil shod političen? Ali so dijaška društva politična? — Čudimo se zmedenosti pojmov celo pri ljudeh, ki hočejo biti nekako v ospredju. Vidi se čedalje bolj, da pri nas v izobraženih krogih — v delavskih veliko bolj! — ne umevajo pojma socializma. Pri nas je vse politika. Kar delamo javno, kar govorimo, zlasti ako povdarjamo krščanska načela v socialnem in javnem mišljenju, vse je politika. Vsa delavska organizacija v bistvu ni politična. Naša kršč. soc. organizacija ni politična, zato se ji sme tudi dijaško društvo priklopiti. Pa to je ne samo zmedenost pojmov, temveč tudi liberalna finta. Naši liberalci so že od nekdaj sem namenoma krščanstvo in politiko identifikovali.

Sploh pa se ne čudimo veliko vsemu temu, saj »kako je možno vstvariti fiksna načela za dijaštvo, ko se povprečno v šestih letih osebe med dijaštvom premene popolnoma?!« Dijaki si torej ne moremo vstvariti fiksnih načel, torej čemu vse govoričenje o načelih, ko je vse skupaj prehodno, torej za nas brez pomena? (G. pisatelj je, kakor že rečeno, kaj nespretno zavil na politično polje, njemu je torej vse naše nastopanje politično in zato govori tako). Saj smo vedeli, na to pridejo naši breznačelni izobraženci vedno, kadar se jih prime za načela. Breznačelnost v splošnem, načelnost le v posameznih trenutkih, kakor že piše veter — to je karakteristika naših liberalcev.

Naši izobraženci v večini tudi ne morejo čez pojem osebnosti. Ako nastopi kdo v tem poba-belem liberalnem času in v splošni zmedenosti pove jasno in brezobzirno svoje prepričanje, tedaj jim je to tako nerazumljivo, da si ne morejo drugače tolmačiti nego z osebno mržnjo. Ljudje ne pojmiyo, kaj je sveto, trdno prepričanje. Niso navajeni odločnosti, saj liberalizem tega ne pozna, kakor smo že povedali.

Nismo se torej učili nastopa pri liberalcih, ki so v tem oziru nedolžni. Sedanji čas je resen, gre se za narodni obstoj v vseh ozirih, treba je torej brezobzirno, brez usmiljenja potolči in uničiti liberalizem, ki je največja kuga za ljudstvo in torej najhujši skupni sovražnik ljudstva.

ven, na prosto. V sobici ji je bilo tako tesno, tako čudno . . .

Sedela je na pragu ter gledala motno pred se.

»Sedaj pa še naj pride zdravnik s svojo tirjatvo! Davek so si plačali s kravo . . .«

S strahom je gledala v bodočnost.

Prijela se je za glavo.

Že zopet so tu te krute misli!

Je-li pravično, da ji odženo kravo Koliko je imela od nje! Je-li to človeško? Kaj more, če ji ni moči takoj plačati? — Saj bi plačala, rada bi plačala; a sedaj ni mogla — — — Mož je bil holan, potrebovalo se je mnogo A, sedaj? Ali naj poginejo vsi? Sama je oslabela. Kako si naj prisluži, kar je treba? — Obrniti se do očeta? — Ne, ne! Rekla mu je, da ne potrebuje nič od njega, in oče jo je proklel Ha, proklel! — Tak oče! Že zopet te misli! — Sama si je kriva

— — Zakaj pa ga je . . . njega, siromaka! — — Proč, proč! Kaj, da jo ravno danes mučijo krute misli, zakaj ga je vzela? — Tako dober je bil!

Kaj pa sorodniki? — Bi se-li oni ne usmilili vsaj majhnih, nedolžnih črvičev? Poklekne naj pred nje! — Oh! Ona, hči najpremožnejšega

Jedna glavnih lastnosti liberalizma je, da ruje na tihem, javno si ne upa z besedo na dan. Ako pa že pove kaj o svojih načelih, tedaj je to tako povedano, da ne veš, ali je govoril katoličan ali antikatoličan. Brez barve! — to je karakteristikon pisanja in govorjenja naših liberalcev. Na shodu se ni v večini govorov naravnost nič reklo proti katoličanstvu, a vsi govori nasprotnikov bili so indirektno proti krščanskim principom. Nekaj mož je bilo vendar toli značajnih in pogumnih, da so naravnost in odkrito povedali, kar so mislili, namreč, da jim je krščanstvo deveta briga, ali pa še hujše.

Žalostno je to za nas. Ni nobenega poguma, še manj doslednosti. In ker že govorimo o logiki, naj povemo, da je največ logika bila vzrok tega velikega viharja na zborovanju. Mi nismo hoteli razdirati dijaštva, temveč dati delovanju dijaštva trdno podlago in je s tem konsolidirati. Resnica oči kolje, in še so znani divje besni napadi in vihanje, katero je povzročila dotlej še uspravna logika, katero je zopet povzdignil dr. Mahnič.

Mi smo šli konsekventno iz prve premise naprej in sklepali logično do zaključka. Krščanstvo (ali katoličanstvo, kar je isto) podlaga — torej sklep: organizacijo prevevaj krščanska, socialna in demokratična ideja. To troje nam izvira iz pojma krščanstva in je tudi v krščanstvu obseženo. Pred in po shodu se povdarja, da smo vsi kristijani, da smo celo vsi katoličani (kar je nekaterim že velika koncesija nam), na shodu pa, ko je treba to povedati, ali molčijo o tem, se sramujejo priznati to v javnosti, da bi ne bili »klerikalci«, ali pa še celo proti onim nastopajo, ki to odkrito in odločno trdijo. Zakaj ni gospod Šega vstal na shodu in rekel kakor v članku: ne loči nas krščanstvo! — Dosleden bi bil tak nastop, zlasti ko je nekdo dejal, da krščanske podlage ne potrebujemo, in še preje, ko je nek učen mož napravil vmes-klic, da bo upravičenost materijalizma on dokazal. Tedaj naj bi čislani gospod pisatelj povedal nam, da smo v krščanstvu jedini, — zdaj trdi to isto tudi oni gospod, ki je trdil na shodu, da nečejo nič slišati o krščanski podlagi. Tako bodo polagoma prilezli vsi gospodje s takimi izjavami na dan, tako da bodo vsi tisti, ki so zabavljali proti nam in proti nam glasovali, sedaj jedini z nami, ali pa še celo trdili, da so oni zagovarjali krščansko stališče! To je doslednost liberalizma!

Čim dalje premotrivamo pisanje po listih, kar se tiče velikošolskega shoda, tem jasneje nam prihaja spoznanje, da je treba pri nas kakor povsodi odločnosti in neustrašenosti. Z barvo na dan! Naš namen je: otresti narod liberalnih spon. Reakcija proti liberalizmu je po vsem svetu živa; dve sili sta se spravili nadenj: socialna demokracija in krščanstvo. Strli ga bodo in so ga deloma že, na razvalinah pa se bode srečali obedve sili. Tedaj pa gorje narodu, ki bode nepripravljen! Narod je treba prebuditi, da ve, za kaj se gre, da ga ne zasačijo sovražniki še v liberalnih sponah brez orožja.

Vsled tega se hočemo boriti v ta naš namen proti vsakemu polovičarstvu, proti vsem kompromisom v principih, kajti »liberalizem je doba kompromisov, punktacij, koncesij« (P. A. M. Weiss) in iz te dobe hočemo ven! Kdor ni z nami, je zoper nas, kdor z nami ne zida, ta podira. J. Š.

Iztočno vprašanje in Azija.

III.

Iz dozda omenjenih odnošajev, dogodkov in konstelacij se jasno vidi, da je pravo iztočno vprašanje v Aziji, a ne v Evropi. Iztočnim vprašanjem v ožjem in navadnem smislu se smatra s kratka vprašanje carigrajsko in balkansko ali turško, to je, da se krščanski narodi oslobode, a Turki preženo iz Evrope v Azijo. Toda to je samo del iztočnega vprašanja, kakor je tudi Tracija bila samo del iztočnega vprašanja med Perzijo in Macedonijo za Filipa II. in Aleksandra Velikega. Dve sta tedaj iztočni vprašanji: evropsko (carigrajsko, balkansko) in azijsko v širšem smislu, t. j. turško in kitajsko; ali ono je tudi angleško-rusko vprašanje, ker se gre v enem in drugem za premoč in gospodstvo med Rusijo in Angleško. Evropski del iztočnega vprašanja se začne z ruske strani od Petra Velikega, ko je bil pred 200 leti prvokrat zavzel

Azov l. 1696 in ko ga je l. 1711 moral odstopiti Turške vsled poraza na reki Prutu. Azijski del iztočnega vprašanja se začne z ruske strani leto dni kasneje z osvojenjem Kamčatke l. 1697 in daljnim napredovanjem in naseljevanjem Rusov do reke Amura do 1858—60 l. Evropski del iztočnega vprašanja je dobil čez 70 let drugo lice vsled ruskih zmag in kučuk-kajnardžijskega mira 1774 l. in ko je Rusija l. 1783 definitivno zavladala krimskim poluotokom. V tretjem razvitku se nahaja iztočno vprašanje zdaj in sicer od rusko-turške vojske 1877—78 l. in od berlinskega kongresa 1878 l. Ali ko se je Rusija iznovič pripravila, da s svojimi vojnami v Evropi dela le za druge in njih korist in da jej skoraj vsa Evropa zavida ter jo moti v razširjevanju krščanstva in prosvete na iztoku, izbrala si je drugo pot — v Carigrad in Pero — preko Pekinga in Perzije. Zato stoji evropski in maloazijski del iztočnega vprašanja v ozkeji zvezi z iztočno Azijo in tamošnjim razvitkom političnih in trgovinskih vprašanj, pa je zagadel potrebno poznavanje tamošnjih odnošajev.

Je že gotovo kakih trideset let, ko se je razpravljalo in tolmačilo, da se nahaja pravo iztočno vprašanje na iztoku Azije in da se bode ono rešilo tamkaj, in da bode pri tem imel glavno ulogo Kitaj. Večini se je to zdelo takrat neverjetno, nemogoče in celo fantastično, ker niso poznali vsega obsega tega vprašanja, kakor tudi ne Kitaja, ki so ga precejevali; ali kakor fantazija navadno odkriva in pokazuje daljna in velika pota, tako je bilo tudi v tem vprašanju. Rečeno je bilo takrat, da bode konec iztočnega vprašanja takrat, ko se Azija in Indija oslobodite angleškega gospodstva in tiranstva. Zagadel je iztočno vprašanje tudi angleško vprašanje.

Že Napoleon I. je skušal s svojo ekspedicijo na Egipt rešiti iztočno vprašanje, ali se je prepričal, da tega sam ne more storiti, zatorej je precej po svoji vrnitvi iz Egipta kot prvi konzul sklenil zvezo z ruskim carjem Pavlom. In bilo je že vse po dogovoru urejeno, kako pridejo Francozi po Donavi v Črno morje in potem dalje preko Perzije, kjer bi se imeli zjediniti z Rusi v Asterabadu ter vkupe nadaljevati pohod v Indijo, toda nagla smrt carja Pavla 1801. l. pokonča vse te osnove — na pomirjenje in veselje Angležev. Angleži delajo vse, kar se da, samo da preprečijo končno rešitev iztočnega, to je tudi angleškega vprašanja, kakor so nekaj tudi Kartažani zaustavljali Rimljane na Siciliji in v napredovanju proti Afriki. Ali kar mora biti, to se bode zgodilo. — Tudi Grki so se upirali Macedoniji in zarobili so celo Filipa II., pa vse to vendar ni preprečilo, da je »barbarska« Macedonija premagala napredno Grško. Takšna je sudbina, takšen je razvitek zgodovine.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. septembra.

K položaju. Stranke se pripravljajo za parlamentarni boj. V Celovcu so se zbrali matadorji nemške ljudske stranke ter sklenili, da vstrajajo v obstrukciji. Gledé taktike pa bode stranka sklepala na shodu dnů 24. t. m. na Dunaju. — Neki dunajski list poroča, da se eksekutivni odbor parlamentarne komisije desnice snide dně 21. ali 22. t. m. na Dunaju. V prvi vrsti se bode posvetoval o nagodbi. Večina se gotovo ne bode upirala nagodbi, pač pa zahtevala primerne premembe. — Poročilo, da se Poljaki vpirajo izvolitvi poslanca Lupula drugim podpredsednikom, ni resnično.

Poslanec dr. Bareuther je povedal v nedeljo v Hebu na shodu mnogo lepega. Po dolgem razmotrivanju je prišel do zaključka: »Vprašanje je: Ali se bodo preklicale jezikovne naredbe, ali ne? V prvem slučaju moramo biti skrajno previdni, v drugem slučaju pa brezpogojno nadaljevati obstrukcijo. Ako se odpravijo jezikovne naredbe, ne sme biti govora o kakem odškodovanju. Delovati moramo na to, da vlada sploh ne bode imela pravice izdajati še kedaj kake odredbe v jezikovnih vprašanjih. Gledati moramo upravnim organom na prste, da ne utihotapijo zopet jezikovnih naredb s tajnimi odloki, imenovanji i t. d. skozi kaka skrivna vrata. Ako se uvede jezikovni zakon, ne smemo odstopiti od zahteve, da se upelje nemški jezik kot državni in armadni jezik. Siliti moramo

na to, da zgine § 14 iz ustave ali da se vsaj bistveno spremeni. Ako se pa jezikovne naredbe ne razveljavijo, potem ne bode budgeta, ne vojaških novincev, niti se bode dovolil nagodbeni provizorij, zgodilo se ne bode ničesa, kar zahteva vlada, obiskovali ne bomo deželnega zbora in parlament bomo naredili nesposoben za delovanje; pri tem bomo vztrajali toliko časa, dokler ne povrnejo vsega, kar so ukradli nemškemu narodu. Ako se pa dožene kljub vsemu nagodba z Ogersko po § 14, se moramo pripraviti tudi za ta slučaj in potem bode imel naš odpor še vse drugačno lice. Ne gre se le za jezikovne naredbe; te so samo jeden člen neskončne verige vednih napadov na avstrijsko nemštvo, nekaj veliko višjega je v igri: Življenje ali pogin države«. Tako duhteče cvetke znajo saditi le Schönerjanci, in še ti samo — v Hebu.

Pamflet proti knezu črnogorskemu. o katerem smo že zadnjič poročali, je vzbudil v Belgradu veliko pozornost. Brošurica se je močno razširila po vsej Srbiji, tiskana je pa bila v Oseku. Vsi listi ugibajo, kdo bi bil pisec tega pamfleta, a uganiti ga ne morejo. Le radikalni »Odjek« je menda razkril to tajnost. Zatrjuje namreč, da so izdale to brošuro merodajne avstro-ogerske osebe, da bi razdvojile dobro sporazumljenje mej Srbijo, Črnogoro in Rusijo. No, tega sporazumljenja ne bi razdvojil še le ta pamflet, ker jasno je celemu svetu, da je Rusija že poprej s Črnogoro pokazala Srbiji hrbet. Resnično je pa to, da te brošure ni izdal kak neznamen agitator, temveč da so imeli vmes svoje roke vplivni politiki, kateri zagovarjajo avstro-ogersko-srbsko zvezo. Ogerska cenzura ni zabranila izdaje tega pamfleta v Oseku, in srbska vlada se ne protivi razširjenju brošure po Srbiji. Kdo je torej v igri?

Grška se je že naveličala begunov s Krete. Vlada jim je dovolila jeden milijon podpore, toda siromašni Krečani so že vse porabili. Sedaj jim je podelila še jeden milijon drahem, toda tudi to ne bode zadoščalo. V Pireju je največ pribeglih Krečanov, katere mora hraniti in oskrbovati vlada, in to ni lahko. Ravno radi Krete je Grška tako ubožala; plačevati mora vojno odškodnino in sedaj še lačne Krečane vzdrževati. Bil bi že zadnji čas, da velevlasti radikalno posežejo v to zmedo in napravijo red.

Rusko-francoska zveza se je začela močno majati. Francoska vlada je odpoklicala svojega poslanika na ruskem dvoru, grofa Montebello. S tem je pokazala jasno, kako stališče zavzema napram carjevemu predlogu. Grof Montebello ni mogel pravočasno obvestiti francoske vlade o carjevih namenih in skoro gotovo je, da ni Nikolaj II. zaveznice Francoske prav nič prej poučil o svojih namerah, kakor druge države. Zato se je čutila Francija močno užaljeno, in svojo nevoljo je pokazala s tem, da je odpoklicala iz Peterburga svojega zastopnika.

Špansko-amertška mirovna komisija. Ameriška vlada je že davno imenovala svoje zastopnike v mirovni komisiji, dočim se španska vlada še sedaj ni odločila, in vendar se mora sestati komisija v Parizu že 1. oktobra. Glede filipinskega vprašanja je zavzela washingtonska vlada trdno stališče, da bode zahtevala na vsak način za se filipinsko otočje. Saj vsi trije ameriški zastopniki bodo vztrajali pri tej zahtevi. V pariških krogih se govori, da se morebiti niti španska vlada ne bo več tako zelo ustavljala takim zahtevam, ker smatra precejšnji del političnih krogov španskih Filipine že kot zgubljene. Proti primerni odškodnini bodo Španci najbrže voljni prepustiti te otoke Amerikancem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. septembra.

(Odbor katol. polit. društva) je v sinočni seji soglasno vsprejel nastopno resolucijo: Odbor katoliškega političnega društva v Ljubljani vidi jedino rešitev sedanje državne krize v tem, da se sedanji državni zbor, ki je pokazal popolno nesposobnost za pametno delo, čim preje razpusti in oktroira nov volilni red v smislu občne direktne in tajne volilne pravice. Pojasnilo za ta sklep daje vvodni članek.

(Kanonično vmeščen) bo jutri v stolnici po veliki sveti maši novo imenovani baron Codelljev kanonik gospod dr. J. K o r e n. Cerkveni obred opravi presvetli knez in škof.

(Vseslovenska delavska slavnost) Udeležbo so dalje naznanila društva: 33. Katoliško mladeniško društvo v Kamniku. 34. Katoliško izobraževalno društvo v Šmariji. 35. Konsumno društvo v Kašlji. 36. Kat. delavsko podporno društvo pri D. M. v Polju. 37. Gospodarska zadruga na Češnjici. 38. Čitalnica v Št. Vidu nad Ljubljano. 39. Slovensko delavsko stavbeno društvo v Ljubljani. 40. Ljudska posojilnica v Ljubljani. 41. Gospodarska zveza v Ljubljani. 42. Zveza kranjskih posojilnic v Ljubljani. 43. Katoliška družba v Ljubljani. 44. Slovanska krščanska narodna zveza.

(Ljubljanski občinski svet) je imel včeraj sejo. Župan mej drugim naznanil, da je deželna vlada za popravo znamenja sv. Trojice na Dunajski cesti dovolila 1000 gl. podpore; popravo bode izvršil kamnosek Toman. Fin. ravnateljstvo je naznanilo, da ljubljansko mesto ne sme razširiti užitninskega področja na oni del občin Sp. Šiška in Moste, ki se je iz policijskih vzrokov priklonil Ljubljani. Prošnji Katarine Irkič za novo izbrano dovoljenje se ugodil. Odbornik Svetek poročal o premembi programa ces. slavnosti za ljubljanske ljudske šole. Določil se: dne 3. oktobra slovesna sveta maša v stolnici, po sveti maši defilovanje šolske mladine pred g. dež. predsednikom v Zvezdi, nato odhod v okrašeno dvorano v novi topničarski vojašnici, kjer se vrše deklamacije, petje, govori in pogočenje mladine. V ta namen se dovoli 1200 gl. Pekovski mojstri A. Jenko, F. Pauer in I. Bizjak dobé po 50 gl. potnine, da si ogledajo dunajsko razstavo.

(Musica sacra.) V četrtek 8. septembra je pontifikalna sv. maša v stolnici cerkvi ob 10. uri: Mašo sv. Cecilije zložil dr. I. Benz, graduale Jos. Krejči, offertorium Anton Foerster. — V mestni župnici cerkvi sv. Jakoba ob 9. uri: Missa Salve Regina zložil G. E. Stehle, graduale A. Foerster, offertorium J. B. Treš.

(Iz Novega Mesta.) Petdesetletnico slovesne obljube obhaja na Malega Šmarna dan P. Ladislav Hrovat, c. kr. profesor v p., mnogozaslužni pisatelj in jezikoslovec, ki ga je cesar pred leti odličil z zlatim križcem s skrono za zasluge. Na mnoga leta!

(Afera dr. Gregorič-Koblar.) »Narod« se dolgo ni mogel opomoči vsled udarcev, ki so padali po njegovem chef-redakteurju dr. Tavčarju zaradi afere dr. Gregorič-Koblarjeve. Sinoči pa je objavil članek, v katerem skuša zagovarjati sklep večine deželne odbora zveze Tavčar Schaffer-Murnikove glede afere dr. Gregorič-Koblar. Zagovarja pa stvar kakor tak, ki je prepričan, da se stvar ne da zagovarjati. Namestu dokazov same psovke na »Slovenski list« in na »Slovenca«. Na psovke ne bomo odgovarjali, kedor se jih poslužuje, že samega sebe obsodi. Reagovati moramo le na eno posebno značilno obrekovanje, s katerim se bojuje za-se Narodov članek, pisatelj: »In tudi tista stranka, kateri služi »Slovenec«, ki je vzela sedaj v v zaščito kurata Koblarja, ne sme nikdar govoriti o svobodi, saj se je javno poganjala za to, da mora Kranjski dež. odbor vzeti Koblarju službo, ko je kandidoval v državni zbor.« Ob splošnih državnozbornih volitvah se je govorilo, da mislijo trije deželni uradniki kandidovali za državni zbor. Ta stvar je prišla v razgovor v finančnem odseku in zastopniki vseh treh strank so rekli, da to ne gre, ker bi dotični ne mogli opravljati svojih poslov kot deželni uradniki, zato se je sklenilo, v tem kaj določiti v deželnem zboru. Ondi se je ta zadeva obravnavala v tajni seji, in sklep razgovorov le bilo soglasno mnenje, da po zakonih deželni zbor ne more braniti deželnim uradnikom kandidovati za državni zbor. Očitane »Narodovo« je torej do cela s trte zvito.

(Iz Preske.) 8. t. m. popoldne bode presvetli knez in škof ustanovil Marijino društvo za mladeniče in dekleta v Preski s primernim ogovorom. Začetek je ob 3. uri popoldan.

(Ljudski shod v Podčetrtku.) ki ga je priredilo katol. polit. društvo, je popolnoma dosegel svoj namen. — Veliki vrtni prostori gosp. Nik. Staroveškega so bili do cela napolnjeni. Storilo je svojo dolžnost razumnostjo, posebno domače, s svojo navzočnostjo, a pred vsem so bili zastopani častno in v ogromnem številu kmetje. Načelnik g. M. Tomažič prisrčno pozdravi shod, se

zahvali za mnogobrojni obisk ter razloži potem namen polit. društva. Na shodih se spoznavamo, si odkrivamo rane, se posvetujemo, kako si jih zacelimo. Ker pa je gmotno stanje slov. kmeta odvisno pred vsem od umnega kmetijstva, morajo odmevati na društvenih shodih navduševalni, podučevalni govori o živino-, sadje- in vinoreji in o drugih strokah slov. kmeta. Pri tem opraviči načelnik izostalega potovalnega učitelja gospoda Iv. Beléta, kateri bi bil imel predavanje o sadje- in vinoreji, ker je bil žalibog zadržan ter obžaluje, da mora odpasti radi tega iz vsporeda važni podučevalni govor. Razlaga zatem politični položaj Slovencev. V kozjanskem okraju je 97 odstotkov Slovencev, ki so se pa morali do zdaj vkljub temu ogromnemu številu uklanjati nemškemu vodstvu. Sploh pa je za nas Slovence velika nesreča, da smo ločeni po raznih deželah. Da se Slovenci na Spodnje Štajerskem vsled silnega pritiska iz sovražnega nam Gradca že dolgo nismo zgubili, zahvaliti se moramo jedino dejstvu, da bivamo v kompaktnih masah. Najbolj pereče vprašanje je šolsko vprašanje. Nemški graški dež. šolski svet je kriv šulverajnske šole, nam pošilja nemške nadzornike, kateri hočejo šole ponemčiti. Ako ima kranjsko Kočevje svojega nemškega nadzornika, bi potem mi Slovenci ne smeli zahtevati svojih slovenskih nadzornikov? Zato zahtevajmo, da se graški šolski svet razdeli v slovenskega in nemškega, kakor sede v tirolskem dež. šolskem svetu 4 Lahi in 4 Nemci. Preustrojiti se mora istotako mariborsko učiteljsko, kjer se vzgaja v nemškem duhu, radi česa bi odgovarjalo popolnoma tudi v Berlinu svojemu namenu. — Tudi nobene kmetijske šole nimamo slovenske, vse so nemške. Dokaz, da nam vlada ni prijazna. Govornik omenja nadalje žalostne odnose pri uradništvu, kjer se nam godi istotako vnebovpijoča krivica. Slovence tirajo v trdo nemške kraje, k nam pošiljajo pionirje nemštva. — Moramo tedaj neprestano tirjati od vlade, da nam da pravice, zajamčene nam po božjem in človeškem pravu. Govor, katerega je spremljalo glasno pritrdjevanje, je odobravalo občinstvo z navdušenimi živio-klici. — Drugi govornik gospod drd. J. H o h n j e c je razlagal staro, a vedno novo geslo: »Vse za vero, dom, cesarja!« Ta govor objavimo v celoti. Burno odobravanje kar ni hotelo utihniti, ko je končal gospod govornik. Zavlada je tihota, ko je nastopil gosp. Fr. Muršič, da govori o ljubezni do materinega jezika. Jezik slovenski, kako blagodoneč si! Je-li mogoče, da te Slovenec ne spoštuje, ne goji, tebe, blagohotno in milo sporočilo svojih prednikov? Da, le odpadnik se te sramuje! Ves svet je tempelj božji, vsaka stvar časti po svoje svojega Stvarnika. Tako je dal Bog po svoji previdnosti tudi vsakemu narodu svoj jezik. Jezik je tedaj dar božji, zato se ga Slovenec ne smeš sramovati. Nagovori vsacega v svojem jeziku, in če tujec vidi, da ne odnehaš, bode te spoštoval kot značaja. Navdušeno je polagal govornik strmečemu poslušalstvu na srce, kako se treba posluževati materinega jezika posebno v pisavi, kjer se toliko greši. Povdarjal je za tem, kolika krivica se dela našemu jeziku pri okrajnih glavarstvih, sodiščih, notarijatih in davkarijah, kjer se uraduje vse nemško, sodi nemško, zagovarja nemško, beleži nemško. V dokaz povedal je govornik veliko resničnih, a žalostnih primerov, ki kaj jasno osvetljujejo naše razmere. Tako je na spodnjem Štajerskem od 20 sodnikov le 6 slovenskih, pri okrožnem sodišču je bil lani med 16 sodniki le jeden Nемеc za 197.000 Slovencev in 15 ostalih za 11.000 Nemcev. Ni to krivica? Tako se godi z našim jezikom dandanes, a da ga bo odslej tujec spoštoval, za to bodi skrb vsakemu Slovincu, da ga ljubi sam. »Le jezik tvoj pristoja ti, — A tujcu tuj. — Š svojim se ponašaj, — A tuje le spoštuj! — Končal je z besedami Slomškovimi: Tebe, ljubi, pošteni, lepi slovenski jezik hočem kakor najdražji zaklad in spomin svojih starišev spoštovati in ohraniti, in želim, kakor hvaležen sin svoje matere, da kakor je moja prva beseda bila slovenska, naj bode slovenska tudi moja poslednja. — Vtis, katerega je povzročil govornik, se more misliti, a popisati se ne da. Jednoglasi je bila govornica: »Tako je, meni se je tudi že to pripetilo vsakokrat, kadar sem bil v gradu.« Tako navdušeni kmetje, katerih je bilo nad 400. Na to je sledilo vpisovanje novih udov, katerih število je prispelo

blizu 100. Podeli se beseda domačemu č. gosp. župniku Ign. Rom-u, ki omeni, da bi bila njegova dolžnost shod pozdraviti, a se zdaj v imenu vseh prisrčno zahvaljuje, izražajoč srčno željo, da bi padle vse besede današnjega shoda na rodovitna tla. — Slednjič izpregovori še gospod načelnik. Spominja se letošnjih velikanov jubilentov papeža Leona XIII. in cesarja Frančiška Jožefa I., katerima zakliče trikratni živio ter zaključi shod z besedami: Ohranimo si sveto vero in besedo materino. — Resolucije, ki so bile jednoglasno sprejete, se glase: 1. Nadsodišče v Ljubljani. 1. Vseučilišče v Ljubljani. 3. Reguliranje Sotle. — Sedaj pa se vam jedno besedo, Podčetrčani! Pokazali ste o tej priliki svojo narodno navdušenost, katero je povzdigovala godba in strelba. Še daleč od trga zunaj pa sta goste prijazno pozdravljala v Imenovem dva slavoloka, raz hiše gosp. Albina Pečarja pa je plapolala slovenska zastava. Čast! Le ohranite si ponosno narodno zavest: tujcu v strah, Slovincu v pogum. Naj vam bo ta dan dan probujenja, dan vstajenja, da smete reči: Mi vstajamo gotovo — V življenje svetlo novo. — Nič več nam drag ni spanja mrak, — Na delo vodi nas korak. — Noč temna je za nami, — Svobode svit nas drami.

(Schönerer - Rokitansky — „pater“ Ferk.) Iz Celovca, dne 4. septembra. Z vsa silo vrgli so se nasprotniki zopet na koroškega kmeta, da ga »podučujejo« o javnih vprašanjih, ali če hočete, da bolj jasno povem: da mu mečejo pesek v oči! Posl. E i n s p i e l e r poročal je, kakor sem omenil, nemškim volilcem v Malem Št. Vidu. Ljudje so spoznali ob tej priliki, da le ni vse tako — res, kakor jih — »farbajo« nemški listi in poslanci. A to spoznanje bi znalo ljudem škodovati in zato kličejo na pomoč samega vrhovnega boga obstrukcije, Schönererja, da z oprodo svojo, parade-kmetom Schambergerjem razbija na shodu v Buchscheiden blizu Osoj. Pride tja dne 11. t. m. Gotovo romali bodo tja čestilci slavnega eks-viteza od vseh strani, a svetu se bodo lagali, kako je bil shod — sijajen. — Drug »užitek« pripravlja našim kmetom »bauernbund«, znana past, v katero lovi nacionalni liberalizem koroškega kmeta. Ta torej napravi dne 8. t. m. v Škofji Vasi blizu Celovca 38. »bauerntag«, pri katerem bodeta predstavljala na Koroškem že znano komedijo »baron Rokitansky« in »Se. Hochwürden Herr Pfarrer Ferk« kakor pravijo vabila. »Častivreden župnik« kot govornik na bauernbundarskih shodih — to je tudi za Korošce, ki so navajeni že na marsikak poper, nekaj posebnega, nenavadnega. Morda baš zato tudi »Bauernzeitung« ta dogodek proslavlja v posebnem, z velikimi črkami pisanem članku, v katerem povdarja, da bodo ljudje čuli iz ust duhovnika, da »bauernbundarji« niso nasprotni — veri! Srečen, kdor to verjame! Z osebo barona Rokitanskega ni da bi se obširneje bavili. Tem bolj nas zanima, da so »bauernbundarji« nakrat spoznali »častivrednost« duhovnikov, ki hodijo po shodih. Doslej so kar z batom udrihali po vsakem duhovniku, ki je govoril po shodih, in da bi hotel verjeti tem ljudem, so taki duhovniki vse drugo, samo — »častivredni« ne. In zdaj tolika sprememba, ker so našli duhovnika, ki se spozabi toliko, da hodi na shode »bauernbundarjev« in tam rogovili zoper katoliško cerkev. In takega človeka poberejo naši patentovani »prijatelji« kmeta, da bi jim služil za — limanice. Kakšen je mož, s katerim se bahajo »bauernbundarji«, kaže dejstvo, da je »Se. Hochwürden Herr Pfarrer Ferk« bil svoje dni — frančiškan, da je zapustil samostan, da sedaj v graški škofiji, kjer prebiva, niti maševati ne sme! Ferk je rojen Slovenec, a sedaj služi nemškutarjem. Torej človek, ki se je izneveril svoji samostanski obljubi, ki popolnoma zabi na svoj duhovski stan, naroden renegat, ta je našim »bauernbundarjem« — pravi mož! Habeant! — Na Koroškem smo navajeni tudi že takšnim žalostnim prikaznim. Marsikateri čitatelj se morda še spominja imena: župnik baron Zucco di Cucagna. Ta je služil nekdan našim nacionalcem ravno tako, kakor sedaj eks-pater Ferk. Vodili so ga po svojih shodih, da je govoril zoper nas, se s patosom sklicevali nanj, češ, to vam je pravi duhovnik, a kaj je bil konec? Zucco moral je zapustiti škofijo, bil je nekje na Norveškem, a sedaj je dospel »srečno« do cilja; odpadel je od katoliške cerkve in služi

kot »oženjen« pastor »starokatoliške« občine ne-
kje na Nemškem! A baš takih »značajev« potre-
bujejo naši nasprotniki. — Rokitansky in Fer-
k bodeta nadaljevala komedijo v okolici Trga in v
Št. Lenartu v labudski dolini.

(Osebna vest.) P. Gregor Ehrlich, admini-
strator v Mariboru, je bil včeraj izvoljen opatom
benediktinskega samostana v Št. Pavlu na Ko-
roškem.

(Nevarno je obolel) gospod Matija Torkar,
župnik v Košani. Priporoča se v molitev.

(Potres.) Iz Komende, Vodice, Tunjice pri Kam-
niku in iz Dola se nam poroča, da je bil dne 7.
t. m. ob 1. uri 42 minut po noči močan potres,
spremljevan s podzemeljskim bobnenjem.

(Kršč. socijalni shod v Celju) boše prib. torek
13. t. m. v »Narodnem Domu« v Celju. Poleg pr-
vega že naznanjenega dela bodo poročevali: 1.
g. dr. Matek: 7. zapoved. »deljenje« in občni bla-
gor. 2. gosp. Tomazič: občna vošna pravica. 3.
dr. Karlovšek: dopisovalnica. 4. g. Antloga: libe-
ralizem in delavstvo. 5. g. P. Gregorec: delavska
stanovanja. 6. g. Šebat: socializem in narodnost.
7. J. Kregar: nedeljski počitek. 8. g. Dr. Hribar:
žensko in otroško delo. 9. dolžnosti delodajalcev.
10. g. Kržšnik: kaj dosega jmo za prvi čas. 11.
g. I. Rebek: posredovalnica za delo in naša orga-
nizacija.

(Duhovnih vaj) v tržaškem škofijskem kon-
viktu, katere je vodil preč. P. Henrik Heggen D.
L., profesor bogoslovja v Celovcu, udeleževalo se
je poleg mil. škofa nad 70 duhovnikov omenjene
škofije. Razdeljeni so bili v dva oddelka, katerih
prvi se je vdeleževal vaj od 22. do 25. avgusta,
drugi pa od 29. avgusta do 2. septembra. V zad-
njem oddelku bili so tudi štirje gg. bogoslovci
tretjeletniki: Janez Appollonio iz Kopra v
Istri, Alojzij Peterlin iz Kamnika na Kranj-
skem, Emil Stolfa iz Izole v Istri in Janez Za-
lokar iz Dobja pri Planini na Štajerskem, da so
se pripravljali na mašniško posvečenje. Pretečeno
nedeljo podelil jim je mil. škof subdijakonot, v
četrtak prejmo dijakonot in prihodno nedeljo pres-
biterat.

(Vojaške vaje na Notranjskem.) V ponedeljek
zvečer se je pripeljal v Logatec nadvojvoda Rai-
ner k vajam 22. brambovske divizije. Na kolo-
dvoru ga je pozdravil g. okr. glavar. Včeraj so
se vršile vaje v logaški okolici, danes proti Ra-
keku. Nadvojvoda se danes z Rakeka odpelje na
Dunaj.

(Izpred porotnega sodišča.) V ponedeljek je
bil 32 letni A. Velikajna iz Sp. Idrije obsojen na
dve leti, Anton Garbas iz Verbač v ljubljanski
okolici zaradi uboja na štiri leta.

(Tržaški čifutski listi o papežu.) Več kakor
je vredno časniškarske dostojnosti se peča proti-
versko tržaško časopisje z novim papežem. To je
že res jedino le mogoče v taboru izraelskem, kjer
ne bode v oči samo rimski papež, marveč vsa
sveta katoliška cerkev. Kar pričakati ne morejo,
da umrje sveti Oče Leon XIII. in da bi bil izvo-
ljen — oziroma, da bi ne bil izvoljen Njega na-
slednik. Nad vse ciničen pak je »Lavoratore«, ki
vtika svoj krivi »delavski« nos v vatikanske
razmere in vpraša, čemu neki je Petrov dar in
čemu ga porabi sv. Oče. Kakor bi žida sploh kaj
brigalo to, kar ni njegovo! Ta krivonos noče ve-
deti, da je sv. Oče najdobrotljivejši človek na
svetu, ki da vsako leto 800.000 frankov za ubožne
namene in nebrojno drugih blagih darov. Kje pa
je žid, ki bi storil toliko dobrega? In vender je
dar sv. Očeta pravičen denar, dočim so milijoni
Rotschildov izžeti iz človeške krvi!

(Jubilejski vodnjak v Trstu.) Pred c. kr. poš-
tnim poslopjem v Trstu se gradi nov monumen-
talen vodnjak v proslavo 50letnice Nj. Veličanstva
cesarja in ki se bode odkril dne 2. decembra t. l.
Vodnjak bode veličasten okrask poštne trga.

(Mož z devetimi ženami.) V Nebraski so za-
prli te dni danskega trgovca Martina Jörgensena,
ker se je od l. 1883 že devetič oženil, a se ni
že preje ločil niti od jedne žene. Prva žena mu
je bila šivilja, druga učiteljica, kakor tudi tretja,
četrti vdova, peta knjigovodkinja, šesta zopet uč-
teljica, sedma učiteljica glasbe, osma posestnica,
deveta neka mlada dama iz Hermosije. Z vsemi
je imel 15 otrok. Vsaki teh žená je povedal drugo
ime in jih je znal tako varati, da ni vedela no-
bena za drugo. Še-le zdnja žena je bila znana z
jedno njegovih prejšnjih žen, in ko so si poka-

zale medseboj sliko svojega moža, se je zvedela
vsa stvar. — Nekateri vzdržujejo težko jedno
ženo, a Jörgensen jih je hranil devet in petnajst
otrok. To je mož!

(Ledeno kosilo.) Več profesorjev iz Filadelfije,
mej njimi slavni elektrotehnik Thomson, so po-
vabili nekaj prijateljev v odlično restavracijo na
obed. Sedli so k mizi. Natakarkar prinese vročo juho
na mizo. Hip pozneje že zavpije jeden izmed go-
stov: »Juha zmrzuje!« Komaj je spregovoril be-
sedo, že se je spremenila juha v kos ledu. Krč-
mar je ostrmel. Dobili so prvo jed, ribo. Komaj
so natakarkarji postregli, že zakliče jeden gost: »Ša-
lijo se z nami, riba je vender lesena!« Ni se jim
posrečilo, da bi prerezali ribo, zdelo se je, da tol-
čejo z noži po kosu hrastovega lesa. Krčmar je
zaman zagotavljal, da je riba dobro kuhana. Pri-
nesli so druga jedila. Pečenka je zmrznila takoj,
ko je prišla na mizo, kruh je bil trd kot jeklo,
vino v steklenicah se je spremenilo v led, tudi
voda je zmrznila. Zamenili so steklenice. Pretekla
je minuta, in nastal je majhen hrušč; zamaški so
leteli iz steklenic in vino je vstajalo v podobi
rožnato-rudečega zmrzlega cilindra. Natakarkarji so
klicali ravnatelja hotela, ta zopet njegovega po-
sestnika, vsi so prisegali, da so ognjišča v ku-
hinji rudeča od vročine, kazali so na toplomer
v sobi, na katerem je bilo 18 stopinj, in so tr-
dili naposled, da je tu nekaj nadnaravnega zraven.
Prekinili so obed in ga preložili na poznejši čas.
Mesec dolgo je govorilo celo mesto o čudovitem
obedu. Pozneje se je vsa stvar pojasnila. Thomson
je vzel iz svoje delavnice majhno posodo, napol-
njeno s tekočim zrakom, po metodi londonskega
učenjaka Dewarsa. Tako prirejen zrak, spre-
menjen v plin, šteje 200 stopinj pod ničlo. Thomson
je spustil, ko ga ni nihče opazoval, nekoliko ta-
kega zraka v vsako jed in pijačo, na kar je vse
takoj zmrznilo. Mej drugim obedom, ko je Thom-
son pripovedoval svojo šalo, so se pošteno sme-
jali, krčmar pa najbolj, ko so mu plačali dva
obeda.

Društva.

(Vabilo k občnemu zboru dru-
štva v pomoč učiteljem, njihovim
vdovam in sirotam na Kranjskem,) kateri bode v četrtak, dne 15. septembra t. l. do-
poludne ob 9. uri v II. mestni deški šoli na Coj-
zovi cesti. — Ob 8. uri tiha sveta maša pri sv.
Jakobu.

(Vabilo na občni zbor »Narodne šole«
društva v podporo slov. ljudskemu solstvu, ki
bode v četrtak, dne 15. septembra 1898., zjutraj
ob 8. uri v telovadnici II. mestne deške šole na
Cojzovi cesti.

(Prostovoljno gasilno društvo v
Št. Vidu pri Vipavi) priredi veselico 11. sep-
tembra 1898 na prostem dvorišču gosp. Iv. Pre-
mru ta. — Vspored: I. pl. Zajc: »Zrinjsko-franko-
panka«. II. Jos. Čimpermann: »Žila« veseloigra v
dveh dejanjih. III. A. Foerster: »Naša zastava«. IV.
»Šaloigra«. V. A. Foerster: »Za je dan.« — Iz
prijaznosti sodeluje št. Vidski pevski zbor. Začetek
točno ob 4 uri popoldan. K obilni vdeležbi vabi
odbor.

(Tamburaški klub »Zvezda« priredi
v soboto, dne 10. septembra t. l. venko vrtno ve-
selico s prijaznim sodelovanjem slavnega pevskega
društva »Ljubljana« na vrtu g. Fr. Ferlinca. Za-
četek ob pol 9. uri zvečer. — Vstopnina 20 kr.
za osebo. — K obilni vdeležbi najljubneje vabi
odbor. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

(Prvo ljubljansko kolesarsko dru-
štvo) se udeleži slavnosti blagoslovljenja zastave
pevskega in tamburaškega kluba »Zvon« v Smart-
nem pri Litiji. Sestanek v Valvazorjevi kavarni
dne 8 sept. Odhod ob 5. uri zjutraj.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljub- ljani.

(Dalje.)

Predsedstvo c. kr. avstrijskega trgovskega
muzeja in glavnega odbora za ustanovitev eks-
portne akademije sta naznanila naslednji poziv:
Znamenite so besede, katere je naš cesar dne
18. februarija 1897 spregovoril nekemu odlič-
nemu zastopniku avstrijskega eksporta — opomin,
naj se stori vse, da se pospeši eksport domačih
izdelkov in da se tudi v naši domovini mlajši ele-
menti iz industrijalnih krogov izobrazijo za inten-
zivnejši študij prekomorskih trgovišč. Pomen teh
cesarskih besed postal je danes povsem jasen.
Neizdržno napreduje gospodarstvena razdelitev

zemlje, vedno hujša je borba trgovskih vlastij, ki
se poganjajo za svetovna trgovišča.

Strmeti moramo in skrb nas prešinja, ako
motrimo cel svet obsežajoče trgovske operacije,
katerih so se na daljnem vzhodu ali onkraj oce-
ana že lotili ali pa se za nje pripravljajo industri-
jalne naše sosedne države, da odprejo nove
kraje, v katerih bi se moglo spečavati njihovo
blago.

Tej komercijelni selitvi narodov nasproti bila
je Avstrija doslej resignirana, čeravno trgovska
bilanca pomenljivo pada, in se tudi eksport naših
fabrikatov ne množi tako, kakor bi bilo želeto, ne
glede na druge osodepolne gospodarstveno-politi-
čne eventualitete, ki prete naši državi. Malo,
mnogo premalo se je v velikem štilu storilo do-
slej, da bi se v trgovskih krogih vzbudilo zani-
manje za obsežnejše trgovsko-politično gibanje, za
pomnožitev našega eksporta.

Sedaj pa se je tudi v Avstriji pričelo uvi-
devati, — da je treba v tem oziru še mnogo
storiti.

Mej drugim se posebno povdarja, da je treba
v večji meri skrbeti za izobrazbo trgovskih močij
za službo vnanje trgovine, za temeljitejšo spo-
znanje merkantilnih razmer zlasti v 'prekmorskih
deželah, sploh za kosmopolitično vzgojo našega trg.
stanu.

Da se tej zahtevi ustreže, smatrajo podpi-
sanci zajedno s c. kr. avstrijskim trg. muzejem za
svojo nalogo, da vse potrebno pripravijo za usta-
novitev avstrijske trgovske visoke šole z imenom
»eksportna akademija«.

Ta iz dveh tečajev in pripravljalnega kurza
obstoječa komercijalna visoka šola je oddelek
c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja. Ta šola naj
bi, posvečujoč posebno pozornost praktičnim nau-
kom našim mladim trgovcem nudila obširno
komercijalno znanje ter na ta način vzgajala
zmožne moče za naš vnanji promet, nekake eks-
portne špecialiste, eventuelno tudi za komerci-
jalne naloge konzularne službe.

Storili so se že koraki, da se elevom te aka-
demije izposluje olajšanje glede vojaške službe.

Krepko pozivljemo torej trgovski naraščaj
naše domovine, da pogumno prekorači tesne meje
očetnjave ter se poda na torišče svetovne trgo-
vine z njenim neizmernim poljem bogatih virov
zaslužka, da hiti venkaj v telo in dušo krepčujoči
morski zrak.

Izobraženi v eksportni akademiji morejo abi-
turijentje postati trgovci na vesoljnem svetu, kjer
se zamenjavajo zakladi!

Zajedno pa se nadejamo, da bode trgovski
in obrtniški stan, da bodo gospodarstvene korp-
racije naše države požrtvovalne dovolj, da razven
države, ki je dovolila 20.000 gld. državnega pri-
spevka in razven c. kr. avstrijskega trgovskega
muzeja, ki bode tudi prispeval po močeh, zagotove
pokritje primanjkljaja v približnem letnem znesku
20.000 gld.

Z združenimi močmi moramo si ustanoviti
zavod, namenjen prospahu našega narodnega bla-
gostanja, gospodarstveni bodočnosti Avstrije, za-
vod, ki bode leto za letom dajal domovini na raz-
polago lep kontingent popolnem izobraženih trg.
pionirjev.

Vse one širne kroge, ki se zanimajo za po-
množitev eksporta, zlasti trgovski in obrtniški
stan, pozdravljamo torej danes s prijaznim pozi-
vom, da ustanovitev eksportne akademije c. kr.
avstrijskega trgovskega muzeja, ki se otvori dne
1. oktobra letos in ki bode zajedno trajen spo-
minek slavnega petdesetletnega vladarskega jubi-
leja našega presvetlega cesarja Frana Josipa I.,
podpirajo — s prispevki, posvetami in ustano-
vami.

Pokrovitelji so oni, ki darujejo jedenkratni
znesek 5000 gld. ali pa deset let po 500 gld.

Ustanovniki so oni, ki darujejo jedenkratni
znesek 1000 gl. ali pa deset let po 100 gl.

Pospešitelji so oni, ki darujejo jedenkratni
znesek 250 gl. ali pa deset let po 25 gl.

Razven tega se darovi v poljubnem znesku
hvaležno vsprejemajo.

Imena pokroviteljev vdolbila se bodo na spo-
minski plošči v poslopu akademije. Ustanovniki
dobe umetno opremljeno diplomu. Istotako se
bodo vsi pokrovitelji, ustanovniki, pospešitelji in
darovalci vpisali v častno knjigo, a vsi prispevki
se bodo objavili.

Prispevki naj se blagovolijo pošiljati c. kr. poštini hranilnici za »zaklad eksportne akademije c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja na Dunaju«, vsi zadevni dopisi pa načelniku blagajničnega odbora, gospodu Juliju Neubergerju na Dunaju, I., Akademiestrasse 4.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Srednji Vasi je imela v mesecu avgustu:

prejemkov gld. 2.640-92
in izdatkov » 2.931-95

toraj denarnega prometa gld. 4.672-87
Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1260.93 vzdignilo pa gl. 320.93 in je stanje gl. 64.555-81.

Posojil se je dalo gld. 910.—, vrnilo pa gld. 400.— in je stanje gld. 17.636-92.

Naloženega denarja ima posojilnica goldinarjev 17.022-18.

Članov pa 271.

Hranilnica in posojilnica v Šempetru pri Gorici imela je v času od 1. januarja do 31. avgusta:

prejemkov gld. 26.721-37 1/2
in izdatkov » 26.437-95 1/2

toraj denarnega prometa gld. 53.159-33

Hranilnih vlog se je v tem času vložilo gl. 14.413-91, vzdignilo pa gl. 5940-25.

Posojil se je dalo gl. 10.546.—, vrnilo pa gld. 2727.—.

Članov ima posojilnica 203

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 7. septembra. Vlada je sklicala goriški deželni zbor, da mu da priliko v ime dežele čestitati cesarju k vladarski petdesetletnici in da sklene zakon, po katerem se deželne doklade oprostite osebnega dohodninskega davka.

Dunaj, 7. septembra. Govori se, da trgovinski minister Bärnreither kmalu odstopi.

Dunaj, 7. septembra. Gosposke zbornice član grof Falkenhayn je tako obolev, da se vsak hip boje smrti.

Dunaj, 7. septembra. „Pol. Cor.“ piše: Neki dunajski list je očital ogerski vladi, da igra dvojno igro, ker je baron Banffy dokazoval vladarju in avstrijskim ministrom, da je pravica Ogorske do samostojnega zakonodajstva jedina oblika, po kateri je mogoča carinska skupnost, dočim je pri neodvisni stranki razširjal mnenje, da je sedanja, četudi načelna uporaba samostojne odredbe le prehodno stanje do gotovih carinskih mej. Temu nasproti pa se poroča iz Budimpešte, da se je posrečila rešitev, ki bode zabranila carinsko ločitev. Že to je velik uspeh z ozirom na zmešnjave, katere je povzročila obstrukcija. Ogorska vlada ni smatrala sedanje rešitve nagodbe kot tako, da bi dovedla do carinske razdružitve. Gotovo pa je, da obstrukcija dovede do teh posledic. Ogorska neodvisna stranka ima pri avstrijskih obstrukcijskih strankah najboljše zaveznike.

Praga, 7. septembra. Državni poslanec dr. Vašaty je danes v 61. letu umrl.

Budimpešta, 7. septembra. Predsednik je naznanil, da se je podpredsednik Berzeviczi odpovedal svoji časti.

Budimpešta, 7. septembra. Na vprašanje poslanca Szent-Ivanyja, kaj stori vlada, ako se carinska in trgovinska pogodba ne dožene parlamentarnim potom, se je včeraj pričela dolga debata, katere so se udeležili poslanci Apponyi, Kolony, Košut, Horanszky in Zajary. Na to je Košut utemeljeval svojo interpelacijo: Kaj stori vlada, ako avstrijski parlament ničesa ne ukrene. Ministerski predsednik baron Banffy odgovarja, da njegova stranka hoče vzdržati gospodarsko zvezo z Avstrijo, seveda varujoč gospodarske koristi dežele. Ker se avstrijski državni zbor še le snide, ogorska vlada nima povoda, da bi že sedaj postopala v smislu § 3. člena I. zakona iz leta 1888. To pa stori, ko se pokaže potreba. Terorizma neodvisne stranke se vlada

in njena stranka ne bojita. (Živahno odobravanje, opozicija glasno ugovarja.)

Petrograd, 7. septembra. Katoliške veljavosti so predlagale Rusiji, da se h konferencam za razoroženje povabi tudi zastopnik papežev.

Rim, 7. septembra. „Popolo Romano“ piše: Odgovor italijanske vlade na ruski predlog glede razoroženja izraža zadovoljstvo ter trdno voljo, da bode Italija podpisala namero ruskega carja, da bi vsi narodi uživali dobrote trajnega miru.

Rim, 7. septembra. Pet turških peš- in dva konjiška polka sta naznanila, da se ne vdeležijo slavnosti na čast nemškemu cesarju, ako jim vlada dotlej ne izplača zaostale plače.

Pariz, 7. septembra. Včeraj je bil ministerski svet, katerega se je udeležil tudi novi vojni minister Zurlinden. Ta je naznanil, da je generala Boriusa določil za vojaškega guvernerja v Parizu. Pomorski minister Lockroy je poročal o razdelitvi brobovja ob obrežju.

Pariz, 7. septembra. „Figaro“ je mnenja, da se je obnovitev Dreyfusove pravde principijelno vsprejela.

Pariz, 7. septembra. Prihodnji ministerski svet bode 12. t. m. Ako pa bode pravosodni minister Sarrien hotel poročati o reviziji Dreyfusove pravde, snide se min. svet preje.

Pariz, 7. septembra. Iz Kaneje se poroča: Mesto Kandija gori na mnogih krajih, mohamedanci se bojujejo proti angleški posadki. Civilni in vojaški guverner v Kaneji sta ponudila turško pomoč ter naročila guvernerju v Kandiji, da skuša prebivalstvo pomiriti.

Kolonija, 7. septembra. Z ozirom na ročila o angleško-nemški pogodbi glede zaliva Delagoa se poroča „Köln. Ztg.“ iz Berolina, da pri obravnavah pač igra vlogo zaliv Delagoa, a vsaka sodba bi bila prenačljena, dokler pogodba ni objavljena. Navzlic temu pa ni govora o premembi nemške vnanje politike. Čestitka nemškega cesarja povodom angleške zmage pri Omdurmanu ni v zvezi s politiko, ker ta zmaga pomeni zadoščenje civilizaciji.

Madrid, 7. septembra. Vlada v tem zasedanju ne bode predložila načrta glede novega posojila. Vprašanje o reorganizaciji pride na vrsto, da bode mirovna pogodba podpisana.

Madrid, 7. septembra. V senatu je včeraj Sagasta izjavil, da bi nepredvidnost parlamentarnega govora utegnila škoditi mirovnim obravnavam. Ko bode mir sklenjen, objavil bode vsa dokazila. Nato se je debata vršila v tajni seji.

Madrid, 7. septembra. V ministerskem svetu je bilo posvetovanje o prvih parlamentarnih obravnavah in o filipinskem vprašanju. Število Špancev, ki žele vrniti se v domovino, je veliko. A preti jim nevarnost, ker imajo vstahi več vojnih ladij. Ministri sodijo, da jim treba poslati vojnih ladij. Sklenili so tudi, da ostanejo obravnave v zbornici tajne. Veleposlanik Leon Castillo je iz Pariza poklican k posvetovanjem. Republikanci zahtevajo poseben odsek, ki naj presodi načrt o odstopu španskih naselbin.

Madrid, 7. septembra. Manterola je imenovan komisarjem za Kubo, predsednik francoske republike Faure je imenovan vitezom zlatega runa v znak posebnega prijateljstva.

Amsterdam, 7. septembra. Jako slovesno je včeraj kraljica Viljemina nastopila vlado. V sprevedu je šla kraljica v cerkev, kjer so se zbrali zastopniki generalnih držav, ministri, diplomatje in razni dostojanstveniki. Kraljica Viljemina je v svojem nagovoru naglašala, da je srečna in hvaležna, ker more vladati nizozemski narod. Oranija ne more nikdar dovolj storiti za Nizozemsko. Kraljica prosi podpore od vseh ter priseže na ustavo, kar je na vse naredilo velik utis. Nato sta prisegli zvestobo obe zbornici. Popoldne se je kraljica peljala po okrašenem mestu, vse jo je navdušeno pozdravljalo.

London, 7. septembra. „Daily Mail“ poroča, da sta se Anglija in Rusija baje zjedini v kitajskem vprašanju.

London, 7. septembra. Iz Kandije se poroča: Mohamedanski beguni so včeraj napravili demonstracijo, pričel se je boj z angleško posadko. — Angleži bombardujejo Kandijo.

Kahira, 7. septembra. Angleško konjištvo je 30 milj od Omdurmana opustilo zasledovanje ubeglega Kalifa, ker so bili konji zmučeni. Kitschener je uredil oddelke jezdecov na velblodih, ki bodo dalje zasledovali Kalifa, kateri je bežal proti Kordofanu.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
6	9 zvečer	740.0	17.4	sl. sever	del. oblac.	
7	7. zjutraj	739.6	13.4	brezv.	megla	0.0
	2. popol.	737.1	25.3	sl. jug	jasno	

Srednja večerajnja temperatura 18.4° za 2-2° nad normalo.

Tržne cene v Ljubljani

dné 7. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9 20	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	7 20	Surovo maslo,	80
Ječmen,	6 20	Jajce, jedno	2
Oves,	6 20	Mleko, liter	8
Ajda,	9 80	Goveje meso, kgr.	54
Proso,	6 50	Telečje	55
Koruza,	6 30	Svinjsko	56
Krompir,	2 70	Koštrunovo	36
Leča, liter	12	Piščanec	45
Grah,	24	Golob	15
Fižol,	6	Šeno, 1 stot.	90
Maslo, kgr.	70	Slama, 1	80
Mast,	60	Drva trda, 4 kub. m.	6 60
Špeh svet,	68	„ mehka, 4 „	4 90

Gospa Eleonora Tonhauser,

umrla v Ljubljani 20. febr. 1877. Je imela portret nadporočnika Ludovika pl. Kempky. Vsi oni, ki so ono gospo poznali, oziroma, kateri vedo, kje je sedaj gori omenjena slika, naj to naznanijo podpisaneemu 622 3-1

Mihael vitez Kempki iz Rakoszy-na

Budapest I, Kirchenplatz 4.

Orgljavaec,

z dobrimi spričevali, ki je pred tremi leti dovršil orgljarsko šolo v Ljubljani, in službuje na bolj slabi fari, išče službe v kakem večjem kraju. — Sposoben je voditi tudi večji pevski zbor, kakor tudi podučevanje glasovirja v privatnih hišah. 599 3-3

Naslov pové iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbni cele oprave za neveste.

Oskrbni oprave za novorojenčke.

Šrajce za gospode,
 bel oblikon, gladke na preb.
 brez ovratnika, brez manšet,
 27 vrst
 jedna od gl. 1-10 do 1-10
 šest " " 6-25 " 15-
Šrajce za dečke,
 v velikostih, sicer kakor gornje
 jedna od gl. 1- do 1-40
 šest " " 5-75 " 1-75
Švitice za gospode,
 6 vrst
 jedna 80 kr. do gl. 1-40
 šest gl. 4-50 do gl. 7-50
Dvanajst ovratnikov
 od gl. 1-40 do 2-30.
Dvanajst manšet
 od gl. 5-80 do 4-60.
12 predlog
 (Vorhemden)
 od gl. 8-25 do 6-

Za kroj brez graje in za točno postrežbo jamči tvrdka

J. C Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr. čistnikov in o. in kr. mornarico.

36 Cenike slovenske, nemške, laške pošilja na zahtevo brezplačno. 263 24-14

Naznanilo. 609 3-2

Na c. kr. obrtnih strokovnih šolah v Ljubljani (strokovna šola za obdelovanje lesa z oddelki za pohištveno in stavbinsko mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo, figuralno podobarstvo, pletarstvo in javno risarsko šolo, ter strokovna šola za umetno vezenje, šivanje in pletenje čipek) se prične šolsko leto 1898/99 z dnem

19. septembra t. l.

Vpisovanje za nove učence in učenke se vrši v petek 16. septembra od 9.—12. ure zjutraj in od 3.—5. ure popoldne. Novi učenci se morajo izkazati z izpusnim izpričevalom ljudske šole in z dokazom, da so dovršili 14. leto. Bivši učenci se zglašajo dne 17. septembra.

V javno risarsko šolo se upisuje celo leto vsako nedeljo dopoldne.

C. kr. ravnateljstvo obrtnih strokovnih šol v Ljubljani, dné 2. septembra 1898.

Dva dijaka-srednješolca

se vsprejmeta

na hrano in stanovanje

v Ljubljani na Kongresnem trgu šte. 5, v pritličju na levo. 603 3-2

Kuharica 606 3-2

želi v službo stopiti k kakemu gospodu duhovniku.

Ponudbe blagovolijo poslati do 1. oktobra 1898 pod naslovom M. Mlakar v Ljubljani, Poljska cesta št. 13., I. nadstropje.

Iščem spretnega v notarskih poslih zvedenega

solicitatorja

z lepo pisavo. — Vstop takoj, plača po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljejo naj se

dr. Ignaciju Kotnik-u,

614 3-2

c. kr. notarju v Tolminu.

!Pot do sreče pelje tudi skozi želodec!

Tako pravi star pregovor. Ni je pridne gospodnje in gospodarja, kateri bi ne sedel počivaje pri mizi veselé se dobrega kosila ali dobre večerje. A kaj pomaga riž na juhi, če ni dober, ali piti kavo, ako je slaba itd. Časih pridejo gosti v hišo, ali se praznuje kaj družega. Takrat je prva stvar za gospodnjo ali gospodarja, skrbeti za dobro urejeno mizo, splòh: za izvrstno postrežbo.

Česa je pa treba, da se to doseže?

Treba je, da si vsaka hiša preskrbi dobro kave, riža olja, sira čokolade itd. itd., da pri vsaki priliki ima takoj na razpolago, česar je za kuhinjo treba. Zatoraj priporočam najtopleje svojo slovensko tvrdo

France Mirt v Trstu,

zaloga kolonijalnega blaga, južnega sadja, olja in družih jestvin,

kot pošteno domačo trgovino, katera razpošilja poštne zavitke (5 klg.), kakor tudi zaboje po železnici (najmanj 30 klg. raznega blaga) franco zaboja in vožnjine po najugodnejših cenah.

Zagotavljam najpaznejo postrežbo. — Jako obširen cenik je na razpolago.

611 4-1

Fr. Mirt, trgovec.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 3

opeko vseh vrst.

Ivan Kordik,

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 10-14,

priporoča svojo zalogo z

drobnino in igračami

na debelo in drobno.

Za gostilničarje veliko zalogo jedilnega orodja z roženim, koščenim ali poniklanim ročajem.

Prodaja iz alpaka in alpaka-srebra svečnikov, namiznega in cerkvenega orodja od c. kr. priv. dunajske tovarne W. Bachmann & Comp., katera jamči za 10letno trpežnost in trajno posrebnjenje.

S posebno nizkimi cenami postreže trgovce s potrebščinami za krojače, čevljarje in sedlarje.

S spoštovanjem

Ivan Kordik.

549 8-6

Št. 29.505.

Razglas.

618 2-1

Podpisani magistrat razpisuje s tem

ustanovo v letnem znesku 250 gld.

za obiskovanje kake državne obrtne šole.

Ta ustanova namenjena je v prvi vrsti onim obrtnim pomožnim delavcem, ki so dovršili obrtno nadaljevalno šolo z dobrim vspehom, v drugi vrsti pa splòh takim, ki morejo dokazati svojo usposobljenost za obisk kake državne obrtne ali umetno-obrtne šole, oziroma takim, ki zavode te vrste že obiskujejo.

Pravico do te ustanove imajo oni obrtni delavci, ki nimajo prilike pridobiti si višjo strokovno izobrazbo na kakem ljubljanskem obrtnem zavodu s podnevnim poukom in sicer najprej oni, ki so v Ljubljano pristojni, če pa takih ni, splòh prosilci, ki imajo na Kranjskem domovinsko pravico.

Prošnje, opremljene s krstnim listom, z domovnico ter šolskimi spričevali, vložiti je tukaj do dné 20. septembra t. l.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 1. septembra 1898.

C. kr. moško in žensko učiteljišče v Ljubljani.

Pričetek šolskega leta 1898/99.

Na c. kr. ženskem učiteljišču se bodo vpisovale učenke v vadnico dné 14. septembra od 8. do 11. ure, otroci v otroški vrtec pa istega dné od 8. do 10. ure. Imena vsprejetih otrok se bodo razglasila v veži dné 15. septembra ob 9. uri.

Gojenke za 1 letnik in gojenke, ki imajo delati ponavljalne izpite, se morajo oglasiti dné 15. septembra od 8. do 11. ure, druge pa 19. septembra od 10. do 12. ure.

Pismeni vsprejemni izpiti se začno dné 16. septembra ob 8. uri.

Na c. kr. moškem učiteljišču se bodo vpisovali učenci v vadnico dné 14. septembra od 8. do 11. ure. Imena vsprejetih otrok se bodo razglasila v veži dné 15. septembra ob 9. uri.

Gojenci za 1 letnik in gojenci, ki imajo delati ponavljalne izpite, se morajo oglasiti dné 19. septembra od 8. do 10. ure, drugi pa 20. septembra od 10. do 12. ure.

Vsprejemni izpiti se začno po končanih izpitih na ženskem učiteljišču.

V Ljubljani, dné 1. septembra 1898.

603 3-2

Ravnateljstvo.

Št. 9811.

Razpis.

605 3-2

Na porodniškem oddelku deželne bolnice oziroma na c. kr. porodniški šoli v Ljubljani oddati je

služba babice

z letno plačo 200 gold, z aktivitetno doklado 36 gld. in normalnimi petletnicami iz porodniškega zaklada, z letno nagrado 52 gld. 50 kr. iz učnega zaklada ter z brezplačnim stanovanjem v zavodu.

Prošnje za to službo, katerim je priložiti krstni list, diploma za babice, zdravniško spričevalo o fizični sposobnosti, spričevalo o npravnem vedenji ter spričevalo o popolnem znanju slovenskega in nemškega jezika, pošljejo naj se

do 22. septembra 1898

vodstvu deželnih dobredelnih zavodov v Ljubljani.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 1. septembra 1898.

Štev. 632.

Pričetek tečaja.

619 1-1

Prvi mestni slovenski otroški vrtec v Komenskega ulicah se otvori letos

v torek dné 20. septembra

s sv. mašo, katera bode v farni cerkvi sv. Petra ob poluosmih zjutraj.

Vpisavali se bodo otroci v ponedeljek, dné 19. septembra t. l., od devetih do dvanajstih dopoldne in od treh do petih popoldne v prostorih zavoda v Komenskega ulicah št. 10, I. nadstropje.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dné 1. septembra 1898.

Razglas.

603 3-2

Na c. kr. državni veliki gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo vstopiti v prvi razred

v petek, dné 16. septembra

od 9. do 12. ure v ravnateljevi pisarni.

Vsprejemne preskušnje vršile se bodo v soboto, dné 17. septembra od 1/2 9 ure zjutraj nadalje. Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov ter naj prineso seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Vsprejemna taksa je določena na 3 gld. 50 kr., ki se bode onim, ki skušnje ne bi prestali, vrnila.

V II., III., IV., V. in v VI. razred se bodo učenci vsprejemali dné 17. septembra.

Šolsko leto 1898/99 se začne dné 19. septembra s slovesno službo božjo na čast sv. Duhu.

Ravnateljstvo c. kr. državne velike gimnazije v Kranju,

dné 2. septembra 1898.

Št. 631./M. š. sv.

620 1-1

Začetek šole na mestnih ljudskih šolah.

Na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani, in sicer: Na I. in II. mestni deški petrazrednici, na mestni nemški deški petrazrednici, na mestni dekliški osemrazrednici, na vnanjih dekliških šolah pri uršulinkah, na mestni nemški dekliški šestrazrednici in na mestni dvorazrednici na Barju — se začne šolsko leto 1898/99

v ponedeljek dné 19. septembra t. l.

s klicanjem sv. Duha.

Za vpisavanje bivših in sprejemanje novih učencev in učenk sta določena 16. in 17. september t. l.

Vpisavalo in sprejemalo se bode: Za I. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopju v Komenskega ulicah; za II. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopju na Cojzovi cesti; za mestno nemško deško petrazrednico v šolskem poslopju v Erjavčevih ulicah; za mestno dekliško osemrazrednico v šolskem poslopju v Erjavčevih ulicah; za vnanje dekliške šole pri uršulinkah v uršulinskem samostanu; za mestno nemško dekliško šestrazrednico v šolskem poslopju v Erjavčevih ulicah; za mestno dvorazrednico na Barju v šolskem poslopju na Karolinski zemlji.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, smejo se sprejemati v mestne šole le z dovoljenjem c. kr. mestnega šolskega sveta.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dné 1. septembra 1898.

Od sindikata nemškega viteškega reda na Dunaju kot zapušćinske oblasti, se vsi oni upniki, koji imajo do zapušćine po dné 12. avgusta 1898 v Črnomlju na Kranjskem brez oporoke zamrlem gospodu **Viljemu Vesel-u**, duhovniku nem. vit. reda balaje v Avstriji in vpokojenem župniku ondi, kake terjatve staviti, pozivljejo, da taiste ali pri sindikatu Wien, I., Singerstrasse 7. ali pa pri od tega pooblašćenem oskrbnistvu nemškega vit. reda komend v Metliki na Kranjskem naznanijo in podprejo ustno

dné 30. septembra 1898 ob 10. uri dopoldne

ali pa do tega časa pismeno prijavijo.

Na kasneje prijavljene terjatve do zapušćine, če po plačilu naznanjenih terjatev poide, se ne bo oziralo, kakor če so zadobili upniki zastavno pravico.

Sindikata nemškega viteškega reda na Dunaju,
dné 26. avgusta 1898.

L. S.

Moric pl. Weittenhiller s. r.
dvorni svétnik.

Št. 27976.

Razglas.

615 3-2

V smislu § 6 zakona z dné 23. maja 1873. l. (št. 121 drž. zak.) naznanja se, da bo **razgrnjen**

prvotni imenik porotnikov za 1898. leto
od 7. do 14. dné septembra t. l.

v magistratnem ekspeditu na ogled ter da v tem času vsakdo lahko pregleda in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Porotniškega posla so po § 4 omenjenega zakona oproščeni:

1. Tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dóbe za vedno;
2. udje deželnih zborov, državnega bora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranočelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik zanje potrdi, da jih ni mogoče utrpeti, za sledeće leto;
5. vsak kdor je prejetemu poklicu v enem porotnem razdobju kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega koledarskega leta.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 3. septembra 1898.

Karol Planinšek

Ljubljana, Stari trg

priporoča ob času vinske trgatve **grozdi sladór (Traubenzucker)**, nadalje veliko zalogo **špecerijskega in kolonijalnega blaga**, kakor tudi **špirta, finega pristnega slivovca, drožnika in ruma**

na debelo in drobno. 613 8-1

Le 50 kr. za 2 žrebanji.

Predzadnji teden.

349 1-1

Glavni dobitek

890 5

1krat 100.000 kron in 2krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča **J. C. Mayer**, menjalnica v Ljubljani.

Popolna razprodaja.

A. Zagorjanova trgovina s knjigami in papirjem

nahaja se sedaj

v Ljubljani v Gospodskih ulicah št. 7 v Kunčevi hiši.

Razprodaja se na drobno in debelo vsa zaloga: knjige, pisarniški in pisemski papir, kasete, albume, spominske, vpisne in poslovne knjige, učila, risne in pisne potrebščine, fakture, zavitke, vizitnice itd. itd. pod tvorniško ceno.

Priporoča se za obile naročbe p. n. občinstvu v mestu in na deželi, zlasti gg. trgovcem, pisarnicam, šolskim vodstvom in dijakom početkom šolskega leta.

590 3-3

Razglas.

586 3-3

Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani se prične šolsko leto 1898/99 dné 17. septembra s slovesno službo Božjo v stolni cerkvi.

Učenci, ki želé na novo vstopiti v nemški oddelek prvega razreda, naj se, spremljani od svojih starišev ali njih odgovornih zastopnikov, oglasé dné 15. septembra med 9. in 12. uro v ravnateljevi pisarni ter s seboj prinesó rojstveni list in obiskovalno spričevalo one ljudske šole, katero so v zadnjem času pohajali. — Ker veleslavni c. kr. deželni šolski svét z razpisom z dné 15. avgusta t. l., št. 2137, ni dovolil, da bi se slovenski oddelek I. razreda razdelil v 2 paralelki, in ker je slavnoisti odredil, da mora izmed učencev, ki so bili meseca julija vzprejeti, 20 prestopiti na c. kr. nižjo gimnazijo, se v tem obroku v slovenski oddelek I. razreda učenci na novo ne bodo vzprejemali. — Vzprejemne skušnje za prvi razred se pričó dné 16. septembra ob 8. uri.

V druge razrede na novo vstopajoči učenci se bodo vzprejemali dné 16. septembra od 9. do 12. ure. Ti naj s seboj prinesó rojstveni list, šolsko spričevalo zadnjega polletja (s potrdilom pravilno naznanjenega odhoda) in ako so bili oproščeni šolnine ali uživali ustanove, tudi dotične dekrete.

Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, naj se oglasé dné 16. septembra od 8. do 12. ure s šolskim spričevalom zadnjega polletja.

Učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem Mestu in Radovljici, in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatičini, se smejo po naredbi veleslavnega c. kr. deželnega šolskega svéta z dné 28. avgusta l. 1894, št. 2354, na tukajšnji gimnaziji vzprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega svéta.

Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije v Ljubljani,
dné 31. avgusta 1898. l.

Zahvala in priporočilo.

Čast mi je vsem dosedanjim velecenjenim naročnikom, prečast duhovščini in slav. občinstvu uljudno naznaniti, da sem kot bivši 25letni sodrug umrlega gospoda **A. Merschol-a** prevzel po smrti tega vsa aktiva in pasiva in da bodem izvrševal

krojaški obrt

na svoj račun in tudi še nadalje pod firmo

A. Merschol & Co.

Zahvaljujoč vse dosedanje naročnike kar najbolje za nama izkazano zaupanje, se istim priporočam in prosim prečast duhovščino in slavno občinstvo, da izkaže svoje zaupanje tudi meni, ker se bodem potrudil po svojih najboljših močeh vsem zahtevam častitih p. n. naročnikov po možnosti ustreči in tako njih zaupanje opravičiti.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Dermastia

firma A. Merschol & Co.

Kongresni trg št. 7.

621 3-1

Dunajska borza.

Dné 6. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 70 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 > 45 >
Avstrijska zlata renta 4%	121 > 25 >
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 > 55 >
Ogerska zlata renta 4%	120 > 60 >
Ogerska kronska renta 4%, 200	98 > 55 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	905 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	357 > — >
London vista	120 > 15 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 85 >
20 mark	11 > 76 >
50 frankov (napoleonador)	9 > 53 1/2 >
Italijanski bankovci	44 > 22 1/2 >
C. kr. cekini	4 > 65 >

Dné 6. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 > 50 >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 > — >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 35 >
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 > — >
Dunavske vravnave srečke 5%	130 > — >
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 > 50 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 > 50 >
Prijotitne obveznice državne železnice	— > — >
> južne železnice 3%	180 > 60 >
> južne železnice 5%	137 > 40 >
> doljenjskih železnic 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 > 60 >
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 > — >
Salmove srečke, 40 gld.	81 > 50 >
St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	23 > 50 >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 > 50 >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3390 > — >
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	444 > — >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76 > — >
Splošna avstrijska stavbinska družba	107 > 50 >
Montanska družba avstr. plan.	164 > 25 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	163 > 50 >
Papirnih rubljev 100	127 > 25 >

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R I“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svétu za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnici.